

ФОРМУЛЮВАННЯ МЕТИ ЗАНЯТТЯ

Після осмислення матеріалу наступного заняття необхідно визначити його мету. Мета заняття повинна підкреслювати й бути спрямованою на результат навчальної діяльності студентів.

Доцільно формулювання мети розпочинати з дієслова доконаного виду. Наприклад, замість “виробляти...”, “формувати”, “виробити”, “сформувати”. Така цільова установка передбачає активну діяльність студентів, проникнення їх у суть навчального завдання і його вирішення. Слова “студентами” або “студентів” можна не вживати, бо мета ставиться для студентів, а не для викладача.

Деякі формулювання навчальної мети заняття:

- виконувати технологічні прийоми, аналізувати, виділяти (головне, суттєве, основне, основні епізоди з творів, що вивчаються), застосовувати, проводити, самостійно працювати (з літературою, звітами, першоджерелами), користуватися (літературою)...
- виробляти вміння й навички...
- виявляти рівень знань, умінь, навичок, здібностей...
- домогтися автоматичного виконання (операцій), закріплення, оволодіння, підвищення (якості знань), розширення (галузь застосування знань, умінь, професійних навичок) раціональної (логічної) послідовності дій.
- досягти виконання нормативів.
- завершити формування, вивчення, дослідження...
- закріпити знання, вміння, навички, новий матеріал...
- вивчити основні етапи творчого шляху...
- дослідити залежність у процесах і явищах...
- мотивувати розвиток умінь, навичок, здібностей...
- узагальнювати знання, вміння, навички, навчальний матеріал...
- навчити виконувати технологічні прийоми, процеси, освоїти навички, операції, дії, користуватися літературою.
- пояснювати процес, явища, принципи роботи, дій, організацію упорядкування...
- оволодіти знаннями, вміннями, навичками...
- ознайомити, ознайомитися з принципами організації дій упорядкування (техніки, механізму, виробництва, змісту твору, вибору кращого рішення; заданих варіантів та ін.)...
- відпрацювати прийоми, навички, дії...
- оцінити підготовку (до занять), рівень знань...

- охарактеризувати технологічний процес, зміст, основні положення, погляди...
 - наблизити до самостійного вирішення (творчих, проблемних завдань, ситуацій)...
 - залучити до самостійного, оперативного вирішення (навчально-виробничих завдань)...
 - показати взаємозв'язок, роль, значення, переваги, недоліки, позитивні сторони...
 - здійснювати контроль (знань, умінь, навичок, підготовку до навчальної практики), аналіз (образ твору, виробничих, економічних показників)...
 - перевірити ступінь засвоєння знань...
 - продовжувати вивчення, відпрацювання, формування...
 - розвивати (аналізувати одержані дані) професійні вміння, навички...
 - розкрити значення та роль (сучасних поглядів, технологій, техніки в житті людей)...
 - розширити знання, сферу, галузь (застосування знань, умінь, навичок, участь)...
 - з'ясувати взаємозв'язок, основні положення, ідеї, поняття...
 - систематизувати знання, вміння, навички (з теми, розділу, дисципліни)...
 - сприяти формуванню...
 - створювати атмосферу емоційного підйому...
 - сприяти вивченню, відпрацюванню, розвитку (конструкторських, експериментальних навичок), формуванню, виробленню умінь...
 - формувати знання, вміння, навички, технічні вміння з конструювання, виготовлення, підготовки (моделей, деталей, приладів, документів), налагодження, використання (технічного упорядкування)...
 - поглибити знання...
 - встановити взаємозв'язок, залежність, рівень знань...
- експериментально підтвердити (вивчені теоретичні положення, закони, явища).

ВИХОВНІ ЗАВДАННЯ ЗАНЯТТЯ

Навчання й виховання майбутніх спеціалістів неможливо розглядати окремо. Це двоєдиний процес, який направляє викладач. Особливо це стосується заняття. Студенти засвоюють на занятті не окремі "виховні моменти", їх виховує весь зміст і хід його.

Кожне заняття повинно містити виховний момент, сприяти успішному вирішенню грандіозних завдань з виховання особистості, готувати майбутніх спеціалістів до плідної діяльності.

Що ж виховує студента? Все від початку заняття до його закінчення, від моменту появи викладача біля дверей аудиторії, майстерні, лабораторії і до дзвінка.

Вищий навчальний заклад покликаний готувати майбутніх спеціалістів не тільки для організації виробництва, але й для життя, в широкому розумінні цього слова, виховувати в них високу культуру людських відносин. Тому в процесі навчання молода людина повинна не лише володіти сумою знань, умінь і навичок, але й навчитися шанобливо ставитись до праці, бути патріотом України, захисником національних інтересів.

Важливими виховними завданнями є формування матеріалістичного світогляду, свідомого ставлення до праці та навчання, любові до обраної професії, активної життєвої позиції, розвиток розумових здібностей, високих моральних якостей, економічної та екологічної культури, самовдосконалення, правової свідомості, індивідуальних здібностей, якостей господарника, розвиток фізичної досконалості.

Коли викладач приступає до складання тематичного плану з дисципліни, він може визначити шляхи втілення виховних моментів через викладення програмного матеріалу.

Кожен викладач повинен вчити студентів матеріалістичному розумінню світу, виховувати свідоме ставлення до службового й громадського обов'язку, вчити працювати ефективно, якісно, економічно.

Практично немає жодного заняття серед загальноосвітніх і спеціальних дисциплін, де викладач не знайшов можливість зробити заняття органічно пов'язаним з сучасністю, актуальними потребами сьогодення.

Даючи студентам знання зі спеціальних технологій, процесів і явищ, викладач повинен паралельно проводити роботу з виховання у майбутніх спеціалістів творчого ставлення до праці.

Трудове виховання не повинно завершуватися тільки формуванням навичок у період навчальної, технологічної чи переддипломної практик. Вирішувати питання трудового виховання необхідно на кожному теоретичному занятті. Приклад зразкового ставлення до праці ділових людей, повідомлення про зарубіжний досвід, успіхи співвітчизників сприяють трудовому вихованню.

У процесі навчання викладач повинен піклуватися про те, щоб сам предмет, його висвітлення й застосування прикладів формували в студентів високі моральні якості.

Під час вивчення не тільки гуманітарних, але й спеціальних дисциплін головне місце повинно бути відведено естетичному вихованню. Сама естетика заняття, манери та педагогічний такт формують у студентів естетичні поняття. Естетичне забезпечення, використання народних традицій, культури, досягнень дизайнерів, емоційне забарвлення, раціональне використання зв'язків з предметами мистецтва формують у студентів певні естетичні смаки та культуру.

Кожен предмет несе в собі великий потенціал екологічного виховання, адже будь-яка сфера народної господарства має прямий зв'язок з навколишнім середовищем, охороною природи.

Питання фізичного й гігієнічного виховання вирішуються доволіно під час зміни виду діяльності студентів, ефективного використання часу, чіткої організації проведення заняття, фізичних пауз, виконання вимог з техніки безпеки, гігієни, раціонального оснащення робочих місць студентів.

Реалізація виховного потенціалу навчання повинна здійснюватись через заняття, а також через його виховну мету.

Деякі формулювання виховної мети заняття:

- викликати почуття задоволеності, гордості, інтересу, відповідальності, співчуття, радості, поваги;
- виробляти вміння мислити, звички, риси характеру;
- виховувати національний патріотизм, любов до України, обраної професії, гуманність, терпимість, милосердя, працелюбність, чесність, безстрашність, пильність, тактовність, активність, охайність, ввічливість, великодушність, діловитість, дисциплінованість, життєрадісність, ініціативність, любов до природи та землі, критичність, культуру, допитливість, наполегливість, відвертість, привітність, принциповість, пунктуальність, ощадливість, рішучість, стриманість, скромність, сміливість, справедливість, старанність, тактовність, хоробрість, почуття нового, прогресивного;
- виявляти погляди, нахили, здібності;
- умотивувати необхідність знань;
- завершити формування, вивчення, відпрацювання;
- познайомити з суспільно-політичними подіями;
- охарактеризувати історичні умови, ідеї, погляди;
- підвести до висновку, розуміння важливості, цінності;
- оцінити навички, вміння, працездатність;

- виявити пізнавальний, науковий, творчий, трудовий інтерес;
- розвивати пізнавальні можливості, самостійність, самовдосконалення, увагу, пам'ять, здібності;
- розкрити роль, ідейну суть;
- сприяти розвитку вміння долати труднощі, погані звички;
- продовжувати формування ідей, поглядів, звичок.
- створити атмосферу емоційного підйому;
- викликати почуття гордості, інтересу, відповідальності, співпереживання, співчуття, радості, поваги;
- прищепити професійні якості (уважність, охайність, осмислене ставлення до виконуваної роботи, аналітичний погляд на ...);
- досягти усвідомлення ...;
- навчити оцінювати з точки зору творчості, логічно мислити;
- пробудити в пізнавальній, творчій, трудовій діяльності прагнення до ...;
- прививати культурну поведінку;
- розвивати пізнавальні можливості, самостійність, працелюбство, здібності до ...;
- сприяти формуванню ідей, поглядів, звичок;
- формувати відповідальне ставлення до ...;
- виховувати зацікавленість дисципліною, прагнення отримати нові знання самостійно;
- сприяти формуванню правової грамотності;
- формувати відбіркову спрямованість сприймання (властивостей предметів, часу, дій, руху тощо);
- сприяти формуванню пізнавального інтересу, розвитку технічних умінь у процесі навчання;
- виховувати професійні риси, почуття відповідальності, творче мислення;
- удосконалювати професійну увагу (зосередженість, активність, стійкість);
- формувати професійні якості: окомір, швидкість реакції, просторове уявлення; формувати прагнення до раціонального виконання трудових дій.

ПРИКЛАДИ ФОРМУЛЮВАННЯ МЕТИ ВІДПОВІДНО ДО ТИПУ ЗАНЯТТЯ

Лекційні заняття:

- оволодіти знаннями;
- засвоїти властивості, закони;
- усвідомити значення, роль;

- засвоїти особливості;
- ознайомитися з принципами організації, дій, улаштування, змістом;
- засвоїти інформацію;
- сформулювати поняття, уявлення;
- систематизувати знання;
- розширити знання, сферу, область;
- узагальнити знання, новий матеріал;
- закріпити знання, новий матеріал;
- завершити вивчення;
- провести контроль знань;
- перевірити рівень засвоєння знань;
- установити взаємозв'язок, залежність, рівень знань.

Семінарські заняття:

- систематизувати та поглибити знання за темою, розділом;
- узагальнити закон;
- поглибити уявлення, сутність;
- залучити до аналітичної діяльності;
- залучити до творчої діяльності;
- поглибити знання;
- розширити знання, сферу;
- завершити формування, дослідження, вивчення;
- залучити до самостійного оперативного рішення.

Практичні заняття:

- сформувати навички в техніці виконання;
- навчити новому способу дії;
- оволодіти навичками;
- відпрацювати навички, прийоми;
- сформувати професійні уміння;
- засвоїти уміння самостійно використовувати знання, навички;
- сформувати чітке уявлення про послідовність;
- закріпити відомі способи дій;
- сформувати уміння застосовувати знання в комплексі;
- залучити до творчої діяльності.

Лабораторні заняття:

- експериментально підтвердити теоретичні положення;
- набути навички роботи з лабораторним обладнанням, приладами;
- оволодіти методикою експериментальних досліджень.